

Zpráva o šetření ve věci příspěvku na bydlení a přídavku na dítě paní A.

Paní A., nar. 8. 8. 1999, bytem xxx (stěžovatelka),¹ mě ve svém podnětu požádala, abych prověřil postup Úřadu práce České republiky – krajské pobočky pro hl. m. Prahu, kontaktního pracoviště Praha 2 a Praha 3 (úřad práce), při rozhodování o příspěvku na bydlení a přídavku na dítě.

A. Shrnutí závěrů

Šetřením jsem zjistil, že **Úřad práce České republiky, krajská pobočka pro hl. m. Prahu, kontaktní pracoviště Praha 2 a Praha 3 (úřad práce) pochybil tím, že:**

- (1) Při doručování stěžovatelce namísto doručování do datové schránky doručoval fiktivním prostřednictvím provozovatele poštovních služeb.
- (2) Na základě podkladů předložených stěžovatelkou nerozhodl o jejím nároku na příspěvek na bydlení od května 2024 s využitím fiktivních nákladů na bydlení a nulového příjmu stěžovatelky.
- (3) Nadbytečně žádal o doplnění podkladů stěžovatelkou a nerozhodl o nároku stěžovatelky na příspěvek na bydlení od července 2024.
- (4) Při rozhodování o přídavku na dítě od května 2024 dávku nepřiznal z důvodu nedoložení příjmu za 2. kalendářní čtvrtletí a rozsudku o svěření dítěte do péče.

B. Skutková zjištění

Rozhodnutím ze dne 29. 10. 2024² úřad práce nepřiznal stěžovatelce příspěvek na bydlení od 28. 5. 2024, protože nedoložila na výzvu úřadu ze dne 11. 9. 2024 podklady.

Rozhodnutím ze dne 29. 10. 2024³ úřad práce nepřiznal přídavek na dítě od 28. 5. 2024 nezletilému synovi stěžovatelky, Adamovi, nar. xxx, protože stěžovatelka na výzvu úřadu práce ze dne 11. 9. 2024 nedoložila rozsudek soudu o rozvodu a o svěření dítěte do péče.

Stěžovatelka uvádí, že požadované podklady doložila, až na rozsudek soudu o svěření dítěte do péče jednomu z rodičů, protože ten neměla k dispozici (návrh na svěření dítěte do péče podala k soudu dne 19. 8. 2024).

Z vyjádření úřadu práce plyne, že stěžovatelka žádala o příspěvek na bydlení a přídavek na dítě dne 28. 8. 2024. Doložila návrh na svěření dítěte do péče. Výzvami ze dne 11. 9. 2024 úřad práce stěžovatelku požádal o doložení podkladů a přerušil obě řízení. Výzvy byly doručovány poštou a byly vhozeny do schránky.

Úřad práce vyzval stěžovatelku k doložení dokladu o výši čtvrtletního příjmu za 2. čtvrtletí 2024 s potvrzením zaměstnavatele, k doložení rozpisu nájmu a služeb na jednotlivé

1 Trvale bytem xxx.

2 Č. j. 2177712/24/AB, sp. zn. 103538-24-AB.

3 Č. j. 2177721/24/AB, sp. zn. 103511-24-AB.

položky, smluv s dodavateli energií a předpisu záloh na energie, přílohy nájemní smlouvy – předpisu úhrad, rozsudku o rozvodu a rozsudku o svěření dítěte do péče.

Stěžovatelka na výzvy nereagovala. Dne 31. 10. 2024 doručil úřad práce do datové schránky stěžovatelky rozhodnutí o zamítnutí žádosti o příspěvek na bydlení ze dne 29. 10. 2024 a rozhodnutí o zamítnutí žádosti o přídavek na dítě ze dne 29. 10. 2024 z důvodu nesplnění výzvy. Stěžovatelka nepodala odvolání.

C. Právní hodnocení

C.1 Doručování výzvy poštou, ač má žadatel datovou schránku

Úřad práce doručuje prioritně písemnosti prostřednictvím veřejné datové sítě do datové schránky, má-li ji žadatel o dávku či příjemce dávky zřízenou.⁴

Doručí-li prostřednictvím provozovatele poštovních služeb, ač měl adresátovi doručovat do datové schránky, je vyloučeno uplatnění fikce doručení.⁵

Stěžovatelka má **zřízenou datovou schránku od 15. 6. 2024.**

Úřad práce doručoval stěžovatelce výzvy ze dne 11. 9. 2024 poštou. Provozovatel poštovních služeb stěžovatelku nezastihl, výzvy vhodil do schránky a byly doručeny fikcí.

Úřad práce při doručování pochybil. Pochybení může mít vliv na platnost doručení a na zákonnost vydaných rozhodnutí o nepřiznání dávek. Není vyloučeno, že stěžovatelka neměla možnost se s výzvami seznámit.

C.2 Příspěvek na bydlení

C.2.1 Příspěvek na bydlení od května 2024

Pro příspěvek na bydlení od května 2024 úřad práce posuzuje příjmy a náklady na bydlení za **1. kalendářní čtvrtletí**. Pokud žadatel o dávku v bytě, na který je uplatňován nárok na příspěvek na bydlení, nežil, úřad práce započítá do nákladů na bydlení 80 % příslušných normativních nákladů na bydlení.⁶

Stěžovatelka se přestěhovala koncem dubna (nájemní smlouva uzavřená od 25. 4. 2024). Čestně prohlásila, že neměla příjmy v 1. kalendářním čtvrtletí 2024, dítě nedostávalo výživné, v srpnu 2024 podávala návrh na úpravu poměrů k dítěti soudu.

Úřad práce stěžovatelku vyzval k upřesnění nákladů na bydlení a k doložení rozsudku soudu o rozvodu a o svěření dítěte do péče.

Úřad práce pochybil, když na základě podkladů předložených stěžovatelkou o nároku na dávku od května 2024 nerozhodl s využitím fiktivních nákladů na bydlení a nulového příjmu stěžovatelky.

4 Ustanovení § 19 odst. 1 zákona č. 500/2004 Sb., správního řádu.

5 Viz rozhodnutí NSS ze dnů 4. 10. 2012, č. j. 7 Afs 18/2012-27, a 10. 4. 2013, č. j. 4 As 6/2013-28.

6 Ustanovení § 25 odst. 3 písm. b) zákona č. 117/1995 Sb., o státní sociální podpoře.

Předložení rozsudku soudu o svěření dítěte do péče, který stěžovatelka nemohla doložit, nebylo k vydání rozhodnutí třeba, neboť okruh společně posuzovaných osob mohl úřad práce určit vyloučením otce dítěte.⁷

C.2.2 Příspěvek na bydlení od července 2024

Žádost o příspěvek na bydlení musí obsahovat doklad o výši příjmu oprávněné osoby včetně identifikace zaměstnavatele⁸ a doklad o příjmu společně posuzované osoby, například výživného.⁹ Žadatel musí předložit také doklad o tom, že byt je užíván na základě nájemní smlouvy, výši nájemného, doklad o výši nákladů za plyn nebo elektřinu anebo identifikační údaje dodavatele plynu nebo elektřiny a odběrného místa, a doklad o výši nákladů za plnění poskytovaná s užíváním bytu.¹⁰ Plnění poskytovaná s užíváním bytu nemusejí být rozepsána na jednotlivé položky.¹¹ Úřad práce by měl v souladu se zásadou hospodárnosti opatřovat podklady přednostně s využitím úřední evidence, do níž má přístup, podklady od dotčené osoby žádat jen tehdy, stanoví-li tak právní předpis.¹²

Stěžovatelka doložila:

- nájemní smlouvu uzavřenou dne 25. 4. 2024 s uvedením výše nájemného a výše záloh za služby bez přílohy č. 2, která měla obsahovat rozpis záloh za jednotlivé služby,
- přehled záloh za plyn ve výši 600 Kč, které byly stanoveny od 27. 5. 2024,
- návrh na svěření dítěte do péče ze dne 19. 8. 2024, z něhož plyne, že je nezaměstnaná, bez příjmu, otec neplatí výživné.

Úřad práce ji vyzval, aby doložila výši svého příjmu za 2. kalendářní čtvrtletí, rozsudek o rozvodu a o svěření dítěte do péče, rozpis nájmu, služeb, elektřiny, plynu, smlouvu s dodavateli energií a předpisy záloh na energie, předpis úhrad nájemného.

Úřadem požadované údaje byly nadbytečné. Již z podkladů, které stěžovatelka předložila, úřad práce mohl o nároku na dávku rozhodnout. Vedení stěžovatelky v evidenci uchazečů o zaměstnání mohl ověřit ze své úřední evidence. Rozsudek o svěření dítěte do péče stěžovatelka ještě neměla k dispozici. Předložení rozsudku soudu o svěření dítěte do péče nebylo k vydání rozhodnutí třeba, neboť okruh společně posuzovaných osob mohl úřad práce určit vyloučením otce dítěte.¹³ Rozpis plnění za služby související s užíváním bytu zákon nevyžaduje. Rozpis nájemného a záloh za plyn stěžovatelka doložila. Nedoložila

7 Podle ustanovení § 7 odst. 6 zákona o státní sociální podpoře úřad práce může rozhodnout, že manžele nebude posuzovat společně, když spolu nejméně po dobu tří měsíců prokazatelně nežijí, v případě příspěvku na bydlení, když manžel prokazatelně neužívá byt po dobu tří měsíců.

8 Ustanovení § 68 odst. 1 písm. b) zákona o státní sociální podpoře.

9 Ustanovení § 68 odst. 1 písm. g) zákona o státní sociální podpoře.

10 Ustanovení § 68 odst. 1 písm. e) zákona o státní sociální podpoře.

11 Ustanovení § 25 odst. 2 zákona o státní sociální podpoře.

12 Ustanovení § 6 odst. 2 správního řádu.

13 Podle ustanovení § 7 odst. 6 zákona o státní sociální podpoře úřad práce může rozhodnout, že manžele nebude posuzovat společně, když spolu nejméně po dobu tří měsíců prokazatelně nežijí, v případě příspěvku na bydlení, když manžel prokazatelně neužívá byt po dobu tří měsíců.

rozpis záloh za elektřinu, ale tento náklad úřad práce nemusel do nákladů na bydlení stěžovatelky pro příspěvek na bydlení započítat.

Úřad práce pochybil, když o žádosti stěžovatelky nerozhodl.

C.3 Přídavek na dítě od května 2024

Žádost o přídavek na dítě musí obsahovat údaj o příjmu žadatele a osoby společně posuzované za předchozí kalendářní čtvrtletí.¹⁴ Předložení rozsudku soudu o rozvodu a o svěření dítěte do péče není k vydání rozhodnutí nezbytně nutné, neboť okruh společně posuzovaných osob může úřad práce určit vyloučením jednoho z rodičů dítěte.¹⁵

Nemá-li žádost předepsané náležitosti, úřad práce vyzve k jejich odstranění.¹⁶ Neodstraní-li žadatel podstatné vady žádosti, které brání pokračování v řízení, úřad řízení zastaví.¹⁷

Výzvou ze dne 11. 9. 2024 úřad práce požádal pro přídavek na dítě za květen 2024 o doložení dokladu o výši příjmu za 2. čtvrtletí – příjmů ze zaměstnání s potvrzením zaměstnavatele, rozsudku o rozvodu a rozsudku o svěření dítěte do péče. Stěžovatelka doložila úřadu práce příjem za 1. kalendářní čtvrtletí (uvedla, že je osobou bez příjmu). Rozsudek o svěření dítěte do péče doložit nemohla, protože jej ještě neměla k dispozici. V návrhu na svěření dítěte do péče stěžovatelka uvedla, že syn viděl otce jednou v životě, otec se o něj nezajímá, neplatí výživné.

Úřad práce pochybil, když žádal o doložení příjmů za 2. čtvrtletí a doložení rozsudku o rozvodu a o svěření dítěte do péče. Nárok na přídavek na dítě za květen 2024 měl posoudit s využitím příjmu za 1. kalendářní čtvrtletí a bez doložení rozsudku o svěření dítěte do péče, který stěžovatelka neměla k dispozici.

D. Informace o dalším postupu

Zprávu zasílám řediteli Úřadu práce České republiky – krajské pobočky pro hl. m. Prahu a podle § 18 odst. 1 zákona o veřejném ochránci práv žádám, aby se k šetření vyjádřil a přijal opatření k nápravě.

Zprávu zasílám rovněž stěžovatelce.

Brno 17. června 2025

JUDr. Stanislav Křeček
veřejný ochránce práv
(podepsáno elektronicky)

14 Ustanovení § 68 odst. 1 písm. b) zákona o státní sociální podpoře.

15 Podle ustanovení § 7 odst. 6 zákona o státní sociální podpoře úřad práce může rozhodnout, že manžele nebude posuzovat společně, když spolu nejméně po dobu tří měsíců prokazatelně nežijí, v případě příspěvku na bydlení, když manžel prokazatelně neužívá byt po dobu tří měsíců.

16 Ustanovení § 45 odst. 2 správního řádu.

17 Ustanovení § 66 odst. 1 písm. c) správního řádu.